

Мил тоғ 2
М-63

КАРОМАТУЛЛОҲИ МИРЗО

ҚАҲРАМОН

МАОРИФ

Мел моғ 2
М-63

ҚАҲРАМОН

Салимқон гову гўсфандонашонро ба подачо ҳай карда, зуд ба хона баргашт. Падараш болои кати миёни ҳавлӣ, ки таги хавозаҳои баланди ток гузошта шуда буд, нишаста чой менӯшид. Салимқон ҳам ба паҳлуи ӯ гузашт. Чой нӯшид, косаи ширчояшро саросема хўрду лаби дастархонро қат карда аз чой бархост.

– Куҷо?– пурсид падар пиёлаи чойи дасташро пеши чойник, болои лаълӣ монда.

– Мактаб меравам, – гуфт Салимқон.

– Не, имрӯз ту мактаб намеравӣ, – гуфт падар косаи холии ширчойро аз пешаш як тараф тела дода.

Ин талаби падар барои ӯ ногаҳонӣ буд. Имрӯз онҳо иншо доранд, иншои чорякӣ. Чанд рӯз боз тайёрӣ медид, бисёр хонд, шеър аз ёд кард. Бачаҳои синф мегӯянд, ки аз иншо баҳои панҷ боз насиби Салимқон мешавад. Худаш ҳам ҳамин хел орзу дорад... Аммо ҳоло падар мегӯяд, ки ӯ ба мактаб наравад. Ин чӣ хел мешавад? Ба он кас фаҳмондан осон не

– Ҳа, чӣ шах шуда мондӣ? Рав, дастата дар чўйбор шўю пеши ман омада шин, – падар ба тарафи чўй, ки аз таги чормағзи канори ҳавлӣ шилдирросзанон чорӣ буд, нигоҳ кард.

– О, имрӯз мо имтиҳон дорем, иншо. Муаллим ҷанг мекунамд, – гуфт Салимқон.

– Кори ман аз имтиҳони ту зарур, – гуфт падар.

Кори зарур? Кори зарури падар ҳамин, ки ҳоло каландро мегираду саҳро меравад, пахта об меди-

КДБҶ ба номи
М. МИРЗАКОВ

2386 212

ҳад. Вақтҳои охир ҳоли ӯ ҳамин. Салимҷон дар ин ҷиҳат ба ӯ ёри расонда наметавонад. Ё падар ягон хидмати дигар мефармояд? Нигоҳубини гӯсола, барраю бузғолаҳо? Барои ин ҳозир модараш меояд, ӯ дар ҷойи дур не, дар ҳамин деҳа, дар хонаи модаркалонаш.

– Ҳозир очаам меоянд, – гуфт Салимҷон.

– То омаданаш шин! – амр дод падар ва дигар сухане нагуфта бурутҳои сип-сиёҳи дарозашро миёни ангуштон тоб медод. Баъд болиштҳоро ба таги бағал кашида, болои кӯрпача ёзид.

– Шумо, имрӯз кор намеравед?

– Не, – бо дили ноҳолам ҷавоб дод падар.

– Бозор меравед?

– Ҳа.

– Ҳамроҳи амаки Ҳафиз?

– Ҳа! Ҳа! – дод зад падар ва бо ғазаб давом дод: – Чӣ, ту прокурорӣ, ки ин қадар маро пурсуҷӯ карда истодаӣ? Дам шин, дигар гап назан!

Амаки Ҳафизро хурду калони деҳа медонанд. Бозоргард, дар ҳеҷ ҷой кор намекунад, бо даллолию ҷаллобӣ рӯз мегузаронад, хонаҳои зебо, мошини нави «Волга» дорад. Як писари ӯ ҳамроҳи Салимҷон мехонад. Аз қору кирдори падар ҳамин Субҳон ҳам дар хиҷолат. Падар бисёр дурӯғ мегӯяд. Як рӯз бузи кампири Ҳасратбегимро дар пеши назари бачаҳо сӣ сум харид, чор қадам аз пеши хонаи ӯ дур рафта, ба мӯйсафеди Ҳотам вохӯрд. Садҳо қасам хӯрд, ки барои савоб бузи кампирро 50 сум харидааст ва боз барои савоб бо ҳамин нарх онро ба бобои Ҳотам

мефурӯшад. Дар рӯзи равшан фиребгарӣ кардани амаки Ҳафиз, аз ҳад зиёд дурӯғ гуфтани вай бачаҳоро дар ҳайрат оварда буд. Бовар намекарданд, ки як мӯйсафед ҳамин хел дурӯғ мегӯяд. Ана ҳамин одам, ки Салимҷон бисёр бад мебинадаш, рӯзҳои охир ба падари ӯ ҳамнишину рафиқ шудааст. Дар деҳа ҳам акнун инро ҳама медонанд. Рӯзи гузашта бачаҳо ба Салимҷон хандида гуфтанд, ки бобои Ҳафиз шогирд ёфтааст, падари Салимҷон шогирдаш.

– Ту, бачам, – падар пас аз хело хомӯш истодан ба Салимҷон рӯй овард: – Ҳоло ҳеҷ чӣ намедонӣ. Барои он ки одам нағз зиндагӣ кунад, камтар ҷунбидан лозим. Очаат кор накунад, аз дасти тую хоҳару додаракот кор наояд, як маоши падар қатӣ рӯз гузарондан душвор...

Ин хел маҳрамона ба Салимҷон рози дил гуфтани падар ӯро дар тааҷҷуб монанд. Вай асло Салимҷон ва ҳатто модари ӯро лоиқи гапу маслиҳат намедонад. Ҳоло гӯё Салимҷон одами калон буд, ки падар пеши вай ҳасрат мекард:

– Бо ин амаки Ҳафиз рафику ҳамроҳ шуданам ҳам аз туфайли шумоҳо... Як рӯз-ним рӯз бозоргардӣ карда, се-чор танга меёбам, бачам.

Падар боз ба суҳан омада, чизе гуфтани буд, ки дарвоза тақ-тақ шуд. Ӯ ба рӯи падар нигариста монд.

– Кӣ бошад? – гӯён вай нимхез шуд ва ба Салимҷон таъкид кард. – Агар бригадир бошад, отам нест, гӯй, касал, духтур рафтанд, гӯй.

Салимҷон ҳанӯз фурсати гап наёфта буд, ки аз паси дарвоза овози саркор ба гӯш расид.

– Раҷабмурод, ҳой Раҷабмурод! – мегуфт ӯ.

– Лаббай гӯй, лаббай гӯй, отам нестанд, касаланд, гӯй,— Раҷабмурод як кӯрпача ва чанд болиштро ба болои сараш кашид.

– Лаббай, чӣ мегӯед? – Салимҷон аз кат фуромада, тарафи дарвоза қадам монд.

– Э нарав, бачам, отам нестанд гӯю мон, – падар аз чояш хеста, аз лаби ҷомаи Салимҷон ақиб кашид.

– Отат канӣ, Салимҷон? Гӯй, ин тараф барояд, – овози саркорро шуниданд падару писар.

– Гӯй, гӯй, нестанд гӯй... Ҳозир ман ба ту афсона хондам? Ҳамааш аз туфайли шумоҳо, падарам нестанд гӯй, – падар аз писараш ёрӣ мехост. Ҳоли ӯ раҳмовар буд, вале дурӯғ гуфтан барои Салимҷон бисёр гарон менамуд. Дурӯғгӯйиҳои амаки Ҳафиз ба хотиранд омад, ки бачаҳо ба ӯ механдиданд. Ӯ намехост, ки падараш бо ин одам ҳамроҳ шавад, ба монанди ӯ бошад.

– Гӯй, ман барои ҳамин туя аз мактаб нигоҳ дошта будам. Гӯй, ки отам нестанд, – кому забони падар аз ҳаяҷону изтироб хушк шуда буд.

Салимҷон дурӯғ гӯяд? Дар бораи дурӯғгӯйҳо, ин хислати пасти одамон, ҳикояю афсона ва қиссаҳои бисёре хондааст. Онҳоро ҳама мазаммат мекунанд. Муаллим ҳам насиҳат мекунанд, ки талабаҳои дурӯғгӯйи наставанд. Шеърҳо мехонанд дар ҳақи дурӯғгӯйҳо. Ҳамаи инро дидаю доништа ӯ дурӯғ гӯяд? «Дурӯғ нагуфтан ҳам қаҳрамонӣ аст», – гуфта буданд муаллим. Дурӯғгӯйӣ – хиёнат. Салимҷон талабаи аълохони синф аст. Вай мехоҳад ба монанди одамоне неке бошад, ки дар китобҳо тасвир ёфтаанд.

– Раҷабмурод, ҳой Раҷабмурод! – овози саркор боз баланд шуд. Ӯ дарвозаро тақ-тақ зад. Занҷири дарвоза ҷарангос садо дод. Аз ин ҳол падари Салимҷон нооромтар гашт.

– Гӯй, гап зан, «падарам нестанд», гӯй, забон надорӣ? Гунг шудӣ? – тоқати падар тоқ шуда буд. Салимҷонро ба пеш тела дод. Вай ақиб гашт.

– Охир, шумо ҳаминҷо-ку, ман дурӯғ намегӯям, – гуфт.

– Гап зан, гап зан, мана шармандаю беобрӯ нақун, гап зан, овозатро барор, – овози падар ба хаёли Салимҷон хиррӣ шуда буд.

– Гап мезанам, – гуфт.

– Гап зан.

– Лаббай.

– Отат канӣ?

Салимҷон боз чӣ ҷавоб доданаширо надониста монд. Замину замон ба хаёли ӯ хомӯш монда буд. Вале мешунид, ки падараш таъкид мекард: «Гап зан, гӯй, отам нестанд...».

Қомати Салимҷон, ки гӯё дар ин лаҳзаҳо зери бори гароне буд, оҳиста-оҳиста рост шуд. Овози падараш дигар ба гӯши ӯ намеомад. Вай чуръат пайдо кард.

– Падарам, дар хона, дар ҳаминҷо, – овози ҷарангосии Салимҷон баланд гашт.

Саркор дарвозаро кушод. Салимҷон бори гаронро аз дӯш фиканда буд, ки худро сабук ҳис кард. Офтоб, замину замон ба назараш зебо намуд. Ба хаёлаш ӯ қаҳрамон шуда буд.

КДБҶ ба ном
М. МУРШАД

КАРОМАТУЛЛОҲИ МИРЗО

ҚАҲРАМОН

Мухаррир	Амирхон Ахмадхонов
Мухаррири техники	Робия Абдуллоева
Тарроҳ ва ороишгар	Фирдавс Давлатбеков
Рассом	Хусейн Чилаев
Хуруфчин	Суруш Зайниддинов

Ба чопаш 12.01.2015 имзо шуд. Андозаи 60x84 1/16.
Қоғази бурандуд. Чопи офсетӣ. Чузъи чопӣ 0,5.
Гарнитура Times New Roman Tj.
Адади нашр 5000 нусха. Супориш № 35/2015

Муассисаи нашриявии «Маориф»-и
Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон.
734024, Душанбе, кӯчаи А. Дониш, 50.
Тел: 98-552-89-89. E-mail: najmiddin64@mail.ru

